

"Onze positie wordt van uur tot uur beter"

Beeld van de Belgische verdedigingslinie langs het kanaal in Tervuren.

Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis

Duitse militairen treffen in Chabrehez fietsen aan die door Belgische soldaten zijn achtergelaten.

KOS

De gevreesde Stuka-jachtbommenwerpers vormen een belangrijk onderdeel van de Duitse suprematie.

KOS

DUITSE OPMARS DOOR BELGIË VALT STIL, KONING SPREEKT

SOLDATEN MOED IN - In de eerste twee oorlogsdagen zijn alle ogen gericht op de gebeurtenissen aan het Albertkanaal. Het oprukken van de belangrijkste Duitse legergroep door de Ardennen valt daardoor wat tussen de plooiën. Nochtans is de vijand van plan om in de buurt van Sedan het zwakke Franse front te doorbreken en de geallieerde legers in België te omsingelen.

TEKST: ERWIN VERHOEVEN
FOTOREDACTIE: BART LEYE

Met dit objectief in het achterhoofd hebben de Duitsers zich in de ochtend van 10 mei snel meester gemaakt van het Groothertogdom Luxemburg. In de provincie Luxemburg voeren ze een beperkte luchtlandingsoperatie uit achter de Belgische linies. In de Oostkantons zijn Duitse commando's, met in hun rangen gedeserteerde Duitstalige Belgen, actief. Alles is erop gericht ten zuiden van Dinant zo snel als het kan de Maas over te steken.

Wanneer de eerste verwarring voorbij is, voeren de Belgische eenheden van de Groepering Keyaerts - zo genoemd naar haar bevelhebber - in de Ardennen overal de geplande vernielingen uit. De Groepering K heeft de uitdrukkelijke opdracht het gevecht met de vijand níét aan te gaan. Ze bestaat uit het beste wat ons leger te bieden heeft - cavalerie en Ardeense Jagers - en moet intact de hoofdmacht vervoegen voor de grote veldslag in het centrum van het land. Hier en daar komt het toch tot contact met de vijand. Zowel in Bodange als in Chabrehez zorgen enkele tientallen Belgische soldaten ervoor dat twee Duitse pantserdivisies allebei bijna een dag oponthoud lijden. Wat indien deze goed uitgeruste en met het lastige terrein vertrouwde eenheden wél het gevecht waren aangegaan?

Redelijk vertrouwen

In Haspengouw gaat de 4de Duitse pantserdivisie na haar doorbraak aan het Albertkanaal niet in de achtervolging op de uiteengeslagen, zich terugtrekkende Belgen. Ze jagen daarentegen snel door in de richting van Gemblours om de confrontatie op te zoeken met het 1ste Franse Leger. In de buurt van Hannuit komt het op 13 mei tot de eerste tankslag van de oorlog. 's Avonds trekken de Fransen zich terug achter de KW-stelling. Zij aan zij wachten Belgen (opgesteld van de vesting Antwerpen tot Leuven), Britten (van Leuven tot en met Waver) en Fransen (ten zuiden van Waver tot Namen en verder langs de Maas tot Sedan) op wat ze denken dat de beslissende veldslag van de oorlog zal zijn. Op een conferentie in Casteau bij Bergen is beslist dat de Franse generaal Billotte de operaties zal coördineren.

Ondanks de klap van het vroegtijdig opgeven van het Albertkanaal, ondanks de soms vreselijke verhalen van terugtrekkende soldaten, ondanks de overweldigende suprematie van de Duitse Luftwaffe en ondanks het feit dat de wegen zich stilaan vullen met honderdduizenden vluchtende burgers - de herinnering aan de Duitse gruweldaden in 1914 is nog zeer levendig bij de mensen - heerst er een redelijk vertrouwen bij onze legertop en bij de soldaten. De KW-stelling is stevig, de te verdedigen sector van zeventig kilometer haalbaar en de eenheden die het front bezetten voelen zich geruggensteund door prima artillerie en voldoende reserves.

Al moet erbij gezegd worden dat sommige Vlaamse eenheden al blij hebben geven van bijzonder weinig vechtlust. Bij de terugtocht naar de KW-lijn hebben 5.000 manschappen van de 14de

Infanteriedivisie zich zonder slag of stoot overgegeven. De divisie kan niet meer ingezet worden.

Met moed doorstaan

Op 13 mei richt koning Leopold een proclamatie tot zijn soldaten. Ook hij klinkt nog redelijk optimistisch.

"Soldaten.

Het Belgische leger, met een ongehoorde verrassing brutaal aangevallen en vechtend tegen superieur uitgeruste troepen die bijgestaan worden door een machtig vliegwezen, voert sinds drie dagen moeilijke operaties uit. De goede uitslag daarvan is van het hoogste belang voor de algemene leiding van de strijd en voor de afloop van de oorlog. Deze operaties vereisen van allen, aanvoerders en soldaten, buitengewone inspanningen, dag en nacht, te midden van een morele spanning, die tot het uiterste verhoogd wordt door het zien van de verwoestingen aangericht door de onverbiddelijke invaller. Hoe zwaar ook de beproeving moge zijn, gij zult ze met moed doorstaan.

Onze positie wordt van uur tot uur beter. Onze rangen sluiten zich. Gedurende de beslissende dagen die gaan volgen, zult gij uw wilskracht verstevigen en zult gij bereid zijn alle offers te brengen om de invaller tegen te houden. Zoals aan de IJzer in 1914 rekenen de Franse en Britse troepen daar op. Het heil en de eer van het land vereisen het.

Leopold."

Eerste en laatste

De volgende dag, dinsdag 14 mei, vallen de Duitsers de KW-stelling op twee plaatsen aan. Om te beginnen met de 4de pansterdivisie bij Gembloers, in de Franse sector van het front. Dat offensief moet druk zetten om te verhinderen dat de Fransen troepen zich verplaatsen naar de buurt van Sedan, waar de Duitsers de vorige

dag een bres in het Franse front geslagen hebben. Bij Gembloers lijden de Duitsers echter zeer zware verliezen. Algerijnse en Marokkaanse troepen - bajonet op het geweer - zaaien paniek in de rangen van de Wehrmacht. Op een zeker moment weigeren de soldaten zelfs nog uit hun schuttersputjes te komen. Na twee dagen staan de Duitsers nog nergens. Gembloers is de eerste, maar meteen ook de laatste door de Fransen gewonnen veldslag.

In Leuven proberen de Duitsers dan weer een wig te drijven tussen de Belgen en de Engelsen. Ook dat draait twee dagen lang op niets uit. Gesteund door fors artillerievuur, houden onze soldaten stand. De tegenstand bestaat ook niet langer uit de best bewapende en meest mobiele eenheden van het Duitse leger, zoals op 10 mei aan het Albertkanaal. Dit zijn 'gewone' infanteriesoldaten. Soldaten zoals zij. Bovendien heeft de Luftwaffe haar actieterrein nu vooral naar de Ardennen verlegd. Op de ochtend van 16 mei wachten Belgen, Britten en Fransen op de KW-stelling dan ook vol vertrouwen de volgende Duitse aanval af. Die komt er niet. In plaats daarvan luidt het bevel dat ze de KW-stelling moeten verlaten en zich terugtrekken: de Fransen krijgen de Duitse doorbraak bij Sedan niet meer onder controle en omsingeling dreigt.